

Sygn. akt III AUa 20/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Świerk
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga SA Marcjanna Górską (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2013 r. w Lublinie

sprawy W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 3 kwietnia 2012 roku wydanym w sprawie

III AUa 167/12

w przedmiocie wypłaty emerytury

zmienia wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 3 kwietnia 2012 roku wydany w sprawie III AUa 167/12 oraz wyrok Sądu Okręgowego

w Radomiu z dnia 9 stycznia 2012 roku wydany w sprawie VI U 1509/11

i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych O. R. z dnia 14 października 2011 roku znak (...) i ustala W. W. prawo do wypłaty emerytury od dnia

1 października 2011 roku oraz zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz W. W. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 20/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację wnioskodawcy W. W. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu z dnia 9 stycznia 2012 roku. Wyrokiem tym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wstrzymującej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r.

W skardze z dnia 7 stycznia 2013 r. wnioskodawca wnosił o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie, podnosząc, iż wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny

orzekł, że przepis na podstawie, którego wydano orzeczenie, t.j. art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) został uznany za niezgodny z Konstytucją. Wskazując na powyższe W. W. wnosił o wznowienie postępowania, zmianę zaskarżonego wyroku i wypłatę należnego świadczenia od dnia 1 października 2011 roku.

Sąd Apelacyjny ustalił co następuje:

Wnioskodawca W. W. nabył prawo do emerytury od dnia 1 września 2009 roku. W tej dacie pozostawał w stosunku pracy z Biblioteką Pedagogiczną w R. Filia w S.. Decyzją z dnia 14 października 2011 r. pozwany organ rentowy wstrzymał wnioskodawcy wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r., z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2012 r., wydanym w sprawie VI U 1509/11 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu oddalił odwołanie od decyzji, wskazując jako podstawę rozstrzygnięcia art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. W ocenie Sądu Okręgowego, niezbędną przesłanką wypłaty świadczenia po dniu 1 października 2011 r. jest rozwiązanie stosunku pracy łączącego świadczeniobiorcę z dotychczasowym pracodawcą.

Na skutek apelacji wnioskodawcy Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2012 roku wydanym w sprawie III AUa 167/12 oddalił apelację. Wobec braku wniosku nie było sporządzone pisemne uzasadnienie wyroku.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania, złożona przez W. W. jest dopuszczalna. Zgodnie z treścią art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W świetle art. 407 § 2 k.p.c. w sytuacji określonej w art. 401¹ skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Wnioskodawca wniósł skargę w wymaganym terminie, jak również wskazał podstawę warunkującą jej dopuszczalność.

Podstawę orzeczenia wydanego w sprawie wnioskodawcy stanowił art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Badając zgodność z Konstytucją art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...), Trybunał Konstytucyjny powiązał treść tego przepisu z treścią art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wskazanym w skardze wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku orzekł, że „art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku, Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych(tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie , w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Oceniając skutki wyroku, Trybunał stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2012 roku, poz. 1285).

Określający skutki prawne orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego przepis art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, utrata mocy obowiązującej wskazanego wyżej przepisu oznacza, iż przepis ten z datą ogłoszenia wyroku Trybunału został wyeliminowany z porządku prawnego i po tej dacie nie może być stosowany. W żaden jednak sposób nie oznacza, że zakwestionowany przepis znajduje zastosowanie do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Przepis ten był bowiem sprzeczny z Konstytucją od początku jego uchwalenia i dlatego nie może wywierać wynikających z niego skutków prawnych.

Sąd Apelacyjny podziela ukształtowane na tle omawianej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, gdzie stwierdza się że „Uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis prawa nie może być stosowany przez Sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (vide: wyrok z dnia 21 listopada 2006 roku, II PK 42/06 – LEX nr 950622, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r. V CO 43/08 LEX nr 564856).

Zdaniem Sądu odwoławczego, inne rozumienie skutków orzeczenia Trybunału w przedmiocie niekonstytucyjności przepisów, naruszałoby zasadę państwa prawnego wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Pozwalałoby bowiem władzy ustawodawczej, a za jej pośrednictwem władzy wykonawczej, na korzystanie z „niepewnych konstytucyjnie” rozwiązań prawnych bez ponoszenia odpowiedzialności w tym zakresie.

Do czasu bowiem orzeczenia przez Trybunał niezgodności przepisów (aktów prawnych) z Konstytucją, istniałaby możliwość osiągnięcia określonych skutków.

Odnosząc powyższe wywody do rozpoznawanej w sprawie sytuacji faktycznej należy dokonać rekonstrukcji stanu prawnego, powracając do stanu jaki obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z FUS został dodany art. 103a.

Mianowicie przed wprowadzeniem tego przepisu nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury. Ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz.1507) uchylony został z dniem 8 stycznia 2009 r. art. 103 ust. 2a cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 37 pkt 5b cyt. ustawy), który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od dnia 1 stycznia 2011 r. przepis ten ponownie został wprowadzony do ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako art. 103a – z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...).

Jak wynika zatem z powyższego, ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało przywrócone.

Skoro zatem wnioskodawca W. W. prawo do emerytury ustalonej decyzją organu rentowego nabył od 1 września 2009 roku, to mieści się w kategorii ubezpieczonych, których dotyczy niekonstytucyjność przepisów stwierdzona w wyroku

Trybunału. Prawo do wypłaty świadczenia winno być zatem przywrócone wnioskodawcy od dnia wstrzymania, t.j. od 1 października 2011 roku.

Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny na mocy art. 412 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego i wyrok Sądu Okręgowego oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i ustalił wnioskodawcy prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. Sąd Apelacyjny na mocy art. 109 § 1 k.p.c. zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz wnioskodawcy poniesione w sprawie III AUa 167/12 koszty postępowania apelacyjnego.